

Fritänkaren

alternativ och oberoende kulturtidskrift

Nr. 4 Mars 1993

Redaktör, stilistisk bearbetare och ansvarig utgivare: Christian Lanciai

Medarbetare i detta nummer :

Johannes B. Westerberg
John Bede
Doktor Sandy
och några till.

Brev och bidrag mottages tacksamt, t.o.m. anonyma och pseudonyma.

Lösnummerpris för detta nummer: 15 kr.

Årsprenumeration : 100 kr (även i Danmark och Norge).

(i Finland : 80 mk)

Lösnummerpris för tidigare nummer: 20 kr.

Fritänkaren beräknas utkomma med 12 nummer årligen
på budgetbasis utan annonser i anspråkslös form.

Postgironummer : 621 39 94 - 4

Innehåll i detta nummer :

Brev från Indien (<i>Johannes B. Westerberg</i>)	2
Religionens fördärvare (<i>dito</i>)	2
Sonett (<i>Claes Lindgren</i>)	4
En muslimsk kvinna berättar (<i>reportage</i>)	5
Hur man undviker Aids om man har HIV (<i>doktor Sandy</i>)	6
Edgar Cayce är död, men Ann Wigmore lever	7
Alternativ historieforskning (<i>om Göran Liljenroth m.fl.</i>)	8
Dostojevskij som humorist	10
Michael Powell och Emeric Pressburger (<i>film</i>)	10
Danny Kayes musikaliska insatser	11
Indien : Konklusion (<i>med efterdyningar</i>)	12
Gotisk historia (<i>John Bede</i>)	18
Insändare (<i>bl.a. en teosof, "Aristofanes", etc.</i>)	20

På beställning kan såväl tidigare nummer som enbart tidigare följetongavsnitt erhållas.

Utom inom Sverige distribueras tidskriften även till Finland, Norge, Danmark, England, Österrike, Italien och Indien.

Detta nummer utkommer såpass tidigt p.g.a. att redaktionen är utrikes under hela mars månad. Aprilnumret kan därför bli något försenat. Vi tackar speciellt alla prenumeranter, betalande och aspirerande, för deras mycket uppskattade intresse och stöd.

red. i februari 1993.

Brev från Indien

i utdrag, av Johannes B. Westerberg.

"Det var osedvanligt goda nyheter för en gångs skull. Jag hälsar din nya tidskrift välkommen, och det är med dubbel glädje jag gör det, dels för att du vågar ge dig in på ett så djärvt initiativ med så primitiva medel, och dels för att du brutit med redaktören för "*Adoremus in Aeternum*", den högst suspekta konvertiten som övergav Svenska Kyrkan av ren ilska för att sedan i stället tömma sina aggressioner över den kyrka han konverterade till. Jag kunde aldrig ta honom på allvar, han uttryckte aldrig så mycket som ett tack för de artiklar som jag för din skull hjälpte honom med gratis, och han slarvade till och med bort vår Erasmus av Rotterdam i mer än ett år. Jag kan bara hoppas att han någon gång skall komma över sin omogenhet, omdömeslöshet, vulgaritet och brist på självdisciplin. *Good riddance!*

Med glädje vill jag bidra med artiklar till din tidskrift. Den dubbla glädjen fördubblas ytterligare för mig genom att du ger den en så utpräglat kulturell karaktär. Det är min bestämda uppfattning att det bara är mänskornas intresse för kultur som kan förena mänskligheten i fredligt samarbete, ty just i hennes intresse för gamla minnen och deras bevarande, för döden och ödet och dess hemligheter och för den vishet som kommer av erfarenhet ligger människans främsta konstruktivitet. Hon kan hänge sig åt stora företag men snabbt tröttna på dem och till och med vräka omkull dem efteråt genom eftertankens kranka blekhet, men när hennes intresse för hemligheter i det förflutna en gång har väckts slocknar det aldrig utan brinner ständigt bara intensivare.

Vårt möte i Egypten var inte något startskott för en ny religion utan bara en sorts avancerad ekumenik som lyckades bara genom att alla deltagarna i den primitiva kaotiska konferensen var kulturella återblickare. Religion betyder ju just återblick. Det finns ingen religion som har sina rötter i framtiden.

Kultur är A och O för alla religioner och alla civilisationer och bör vara människans enda strävan. Därför är varje universitet lika heligt som någon kyrka eller helgedom, och inget tempel är egentligen heligare än en skola eller undervisningslokal där studier i kultur bedrivs på ett sakligt sätt utan tendensbetoning. Jag vet att du har dina invändningar mot Goethe, men i mångt och mycket framstår han fortfarande som ett bildningsideal för alla tider. Han behärskade latin och grekiska, han förstod sig på musik och alla vetenskaper, han skrev allt utom operalibretton, och egentligen brast han bara i det moraliska och etiska. Men om någon människa någonsin kan anföras som ett exempel på ett absolut bildningsideal så är det han. Kanske att jag någon gång kan ge en belysning av hans viktiga roll i den judiska renässansen och frigörelsen under 1700-talet.

En eventuell artikelserie i din tidskrift skulle jag vilja inleda med några smakprov på en ny kristen teologi, som framför allt livligt diskuteras just nu inom den ryska kyrkan.

Religionernas förärvare

Alltid när någon ny religion expanderar som mest i dess begynnelse har det dykt upp ledare i dess skugga som betytt mycket för religionens expansion men som genast från början fått dess moral att spåra ur. Religionsstiftare har aldrig klarat sig ensamma, utan de har behövt någon stark man vid sin sida som kunnat gå bröstganges till väga, som tagit på sig ansvaret för nödvändigt våld, och som ofta direkt urartat till brutala grobianer. Moses klarade sig inte utan Aron, men vi ska inte diskutera Moses i detta sammanhang. En bättre illustration av vad som menas är då

Joab, Davids främsta general, utan vilken David aldrig besekrat Absalom. David bad sin general Joab att skona den älskade sonen Absaloms liv, men Joab såg vad som var politiskt nödvändigt och dödade Absalom mot sin konung Davids uttryckliga order. Egentligen är det just vid denna kritiska punkt som judendomen finner sin första urspårning: kung Davids goda vilja besegras av vad soldaten Joab betecknar som politiskt nödvändigt våld. Sedan går det oavbrutet utför med Israel endast moraliskt till en början, men ett moraliskt fall drar förr eller senare med sig allting annat.

Det är fyra liknande karaktärer i religionshistorien jag skulle vilja ifrågasätta. Alla fyra är de outhärliga portalfigurer och odiskutabla ledare för nya världsomvälvande religiösa skeenden. De fyra är Paulus, Augustinus, Muhammed och Martin Luther.

Det är populärt att grilla Paulus, och det är teologiskt tacksamt att göra det, emedan han har så många fel. Vi skall här bara belysa några egenheter. Han skiljer sig klart från alla andra apostlar. Han är den store utböligen, som började sin kristna bana med att nitiskt ägna sig åt att utrota den första kristna församlingen. Naturligtvis måste en sådan kristen te sig suspekt ur andra kristnas ögon, som aldrig förföljt någon kristen. Paulus led av detta särmärke i hela sitt liv, det ledde till att han aldrig tyckte att han gjorde nog för den kristna saken, han rönt aldrig tillräcklig tacksamhet från den kyrka han tjänade, och detta gjorde honom ganska patetisk. Sedan hade han en farlig sida, som underblåstes av denna kristna ensamhet och särställning: hans gigantiska mindervärdeskomplex.

Sådana människor är alltid farliga. I sällsynta fall kan det ta sig gigantiska konstruktiva uttryck (Michelangelo), men i andra fall kan följderna bli katastrofala (Hitler). Paulus var ett särfall, och det blev endast judarna som blev lidande.

Bäst till uttryck kommer detta komplex i brevet till Kolosserna, Paulus enda lyckliga brev. I dessa lyckliga rader frossar Paulus i tanken på hur kristendomen i sin ungdomliga fräschhet skall triumfera över judendomen, som är den överväldigande andliga belastning som Paulus uppreser sig mot. I sin ungdom hängav sig Paulus åt att vara en så exemplarisk och fanatisk jude som möjligt, denna fanatism kulminerade i hans förföljelse mot de kristna, och detta kapitel i hans liv blev efter omvändelsen hans livs värsta belastning. Han kunde aldrig bli av med sin egen erfarenhet hur han än krigade mot den i hela sitt liv.

Den andra kritiska punkten hos Paulus är hans inställning till kvinnorna. Han hade aldrig någon och ville aldrig ha någon. I stället tog han ut sig i fanatism och resor, men där ligger alltid latent en viss njuggighet mot det kvinnliga livet, som om han ville missunna andra det han aldrig kunde få själv. Det första Korintierbrevets antifeminism är ökända: de som har hustrur bör leva som om de inte hade några, eftersom världsordningen ändå går mot sitt slut (1 Kor 7:29-31), kvinnan har en lägre ställning än mannen inför Gud (1 Kor 11:3-15), och så vidare.

Sedan har vi Pauli stora villfarelse, som blev hela kristendomens. Det är tanken om de dödas uppståndelse. Fler och fler teologer idag närmar sig den runda uppfattningen att de dödas uppståndelse inte kan uppfattas bokstavligt. Till och med Jesu uppståndelse ifrågasätts mer och mer. I Amerika har negrerna slagit huvudet på spiken genom hymnen "*Dem Bones Gonna Rise Again*" där de dödas uppståndelse skildras genom hur vartenda mänskoben namnges och fogas ihop med övriga skelettdelar när de reser sig ur graven - en omedveten satir. I stället bör uppståndelsen tolkas rent själsligt: den dödes kropp kan aldrig uppstå igen, men den personliga själen kan heller aldrig förgås. Genom denna nya uppståndelseteologin kan faktiskt den kristna uppståndelsetanken förenas med den drusisk-hinduistisk-buddhistiska reinkarnationstanken.

Vi har också ett ställe i Galaterbrevet (4:22-31) där Paulus gör bort sig i det att han jämför judarna med Hagar och Ismael medan de kristna då är som Sara och

Isak. Parallellen är en långsökt tendentiös konstruktion, och inget ställe i något av Paulus brev komprometterar Paulus mera.

Innan vi nu lämnar Paulus kan vi notera några andra kuriositeter. I brevet till Timoteus ger han instruktioner om hur en församlingsföreståndare bör vara, och bland annat bör han vara gift med bara en kvinna. Detta belyser bland annat det faktum att urkristendomen var utan prästerskap och ursprungligen antiklerikal. Inga samhällsrepresentanter gick Jesus så hårt åt som prästerskapet och överstepräster, och kristendomen fick inte något eget prästerskap förrän efter den siste aposteln Johannes död.

Följderna av Paulus partiska bitterhet mot judendomen blev oöverskådliga i sin fatalitet. Urkristendomen hade inga andra heliga böcker än Gamla Testamentet. Paulus brev blir den första konkurrenten inom fornkyrkan till Gamla Testamentet och det Nya Testamentets hörnsten. De längst gående följderna av denna utveckling blev den kristna fördomen att man bara behöver läsa det Nya Testamentet och att man kan ignorera det gamla, medan det snarare är så, att den som inte har läst hela det Gamla Testamentet knappast vet någonting om Bibeln. Det är också intressant att konstatera, att inför det anonyma Hebréerbrevet, den litterärt högst stående skriften i hela Nya Testamentet, faller alla Pauli brev platt till marken.

I fallet Augustinus är den stora betänkligheten den, att han inför det katolska kulturföraktet genom sitt personliga förakt för Homeros, som han odlade bara för att han inte orkade läsa hexameter. Ända sedan dess har den katolska kyrkan varit nästintill bildningsfientlig, vilket blev den direkta anledningen till den ofrånkomliga reformationen under Erasmus och Luther. Dessa ansåg i motsats till kyrkan att folk borde läsa hela Bibeln varför de översatte den. Luther gick sedermera över styr och glömde sin katekes' begränsningar för att ibland ta sig sådana friheter som att predika krig mot fattiga bönder och antisemitism, bland annat.

Med Muhammed kommer en hel uppsjö och anstorm av våldsverkare som genast gjorde islam till den våldsammaste av alla religioner med Muhammeds egen välsignelse och enligt honom även med Allahs. Det lämpliga i detta har ända sedan dess ifrågasatts och idag med större fog än någonsin.

Ämnet är encyklopediskt. Här är dock fyra gränslöst verksamma agitatorer i religiös tjänst som troligen både världen och religionerna sett bättre ut utan.

I nästa epistel av det här slaget vill jag gärna våga mig på försöket att närma mig Jesu personlighet. Hurdan var han som människa? Vad begick han för misstag och fel? Vad var hans mänskliga faktor? Och i samband med det vill jag också närmare skärskåda den mest gåtfulla av alla hans apostlar, min namne Johannes."

(Johannes B. Westerberg är ortodox kristen teolog.)

Med "*Dem Bones Gonna Rise Again*" menar artikelförfattaren otvivelaktigt den kända negro spiritual som går under benämningen "*Dry Bones*". - red.anm.

Vanliga insändare sist i detta nummer.

Sonett

Detta versmått föreställer en sonett.
Provence, det sköna landet, gav den form.
Vacker är den och förtjusande kokett.
Regelbunden är den, med stil och norm.

Dess användningsområden är så många:
Som kärleksdikt, som humoresk, som strunt.

I fjorton rader gäller det att fånga
en mening av nåt slag, ej alltför tunt.

Med elva stavelser i första raden
och tio i den andra går det lätt
att sätta hop en sådan här sonett.

Bra poesi är sällsynt här i staden.
Apollon ledde handen när jag skrev
och endast därför blev den som den blev.

- Claes Lindgren.

Förr ansågs sonetten ha haft sitt ursprung i Provence under medeltiden, men den kommer i själva verket från Italien, närmare bestämt från hovet i Palermo på Sicilien under Fredrik II av Hohenstaufens tid, (han som blev bannlyst och gjorde korståg om vartannat,) på 1230-talet senast, och sonettens uppfinnare anses allmänt vara Giacomo da Lentini, notarie vid hovet.

Vi hoppas på fler sonetter från Claes Lindgren. - *red.anm.*

En muslimsk kvinna berättar

(Följande reportage är unikt och utesluter i sig generaliseringar. Det finns ingenting som säger att det finns fler muslimska kvinnor som hon som har samma erfarenheter. Hon har låtit oss få inblickar i hennes historia bara på villkor att hennes identitet förblir en fullständig hemlighet.)

Vi får inte säga något, för då är vi otrogna. Vi får inte berätta något av vad vi vet, för då kan vi bli straffade med döden för hädelse eller otrogenhet. Vår enda plikt är lydnad och lojalitet intill döden vad våra män än gör eller säger. De får göra vad de vill, för de är män. Om de är otrogna får de vara det, och vi har ingen rätt att anmärka något däremot. Om de far ut på affärsresor och ligger med prostituerade i Bangkok eller Bombay och ådrar sig aids så har vi ingen rätt att skydda oss däremot. Om de skaffar sig aids kan ingen tvinga dem att låta testa sig, och muslimer vill vanligtvis inte aidstesta sig, för Allah kan inte ge dem aids. De är ju manliga muslimer och står genom Allahs beskydd över allting sådant. De är fria till att genast fara ut på nya affärsresor till Paris och London och där ligga med hundra prostituerade som de smittar ner eller blir smittade av. Först när de har blivit så sjuka i aids att de inte längre orkar älska kan vi skydda oss mot dem, för då är de ingenting längre att skydda sig emot, och då är vi alla redan för länge sedan smittade. I ett harem är i regel alla smittade utan ett enda undantag. Och när de dör i aids så är det inte aids de dör i, ty Allah garanterar att det är omöjligt för en rättrogen muslim att dö i aids. Om en muslim ändå får aids eller syfilis så att han dör så måste han ha blivit smittad i Israel, för bara Israel är så lömskt att det kan ge rättrogna muslimer en så lömsk sjukdom. Till Bombay och Bangkok fortsätter de ändå att resa där de fortsätter att ligga med så många prostituerade som möjligt, för dessa kan ju inte ge rättrogna muslimer aids. Det är bara Israel som kan det.

Inte heller får vi säga något om allt det andra. Om vi för någon utomstående avslöjar något om deras drogtrafik är vi dödens, ty då är vi otrogna och illojala. Vi får inte berätta för någon hur de sinsemellan skrattar och gnuggar händerna av belåtenhet över hur mycket hasch och heroin de har lyckats smuggla och sälja från Pakistan, Afghanistan, Iran och Turkiet till de rika kapitalistländerna. För dem är det

fullständigt lovligt att göra förmögenheter på att förse västerländska narkomaner med droger och skaffa nya drogproselyter, för det gagnar ju islam. Sina pengar för detta kan de sedan använda till välgörande ändamål, som att finansiera byggandet av moskéer i Västeuropa och Amerika, muslimska skolor och utbildningsanstalter för framtidens muslimska ledare i Europa och Amerika. Hela verksamheten är välsignad i Allahs ögon, och det måste även vi kvinnor acceptera och tiga om.

Naturligtvis får vi studera. Det finns inga inskränkningar i vår rätt till utbildning, men vi får bara studera Koranen. Alla andra böcker är förbjudna. Tar vi hem böcker på främmande språk, som till exempel "Tusen och en natt" i fransk översättning, så är vi allvarligt komprometterade, vi måste då förhöras om vilka eventuella skadliga och omoraliska kontakter vi har, och det slutar med att vi måste föra bort sådana böcker ur vårt hem igen. Endast mannen får skaffa andra böcker än Koranen till hemmet, och endast mannen får läsa dem.

Ändå förblir vi kvinnor rättrogna muslimer. Vi är till 99 procent övertygade om att våra muslimska män i princip har rätt när de bara lever för att undergräva den västerländska civilisation som de bor som gäster i. Det muslimska sättet att leva är mycket sundare och mera moraliskt, enklare och hederligare än det västerländska sättet med förförande och korrumpierande överflöd, ekonomiskt mygel och ohederlighet, osunda laster som rökning, sprit och droger och en självdestruktiv miljöförstöring utan sans. Det muslimska alternativet är mera naturligt och bättre för hälsan och familjen. Därför förblir vi ändå obrottsligt lojala mot våra män vad de än gör, ty vi vet att vad de gör är rätt i längden, även om mycket måste brytas ner och förändras med kanske betänkliga medel för att islam till slut skall segra över alla andra religioner och framför allt över religionslösheten.

Doktor Sandy har ordet : Hur man undviker Aids om man har HIV

Varje tid har sin universalvidskepelse. Under Medeltiden levde man i skräck för helvetet och djävulen, under 15-1600-talet var det häxorna som tilltröddes extraordinära elaka betydelser och förmågor, under 1700-talet såg man i den vetenskapliga upplysningen en äntlig möjlighet att en gång för alla bota alla vidskepelse vilket tyvärr ledde till 1800-talets ofelbara materialism och den orubbliga övertygelsen att allting kunde förklaras vetenskapligt. Detta ledde i sin tur till 1900-talets vetenskapsmissbruk i form av kärnenergiexperiment, atombombens användning i krig, skenande plutoniumframställning, auktoriserandet av brutala kvacksalverier såsom psykiatri och lobotomi och det absurda etablerandet av en sådan självbedragare som Karl Marx såsom ofelbar vetenskaplig politisk auktoritet. 1900-talet har även sett en sådan vetenskaplig vidskepelse som den befängda bacillskräcken, som om människan skulle kunna leva bättre utan baciller. H.G.Wells skrev för hundra år sedan en science fiction-roman som hette "Världarnas krig" som handlar om hur onaturliga varelser på jorden slutligen förintas av baciller. Den romanen var profetisk, men det är nu inte inkräktare från Mars som hotas av baciller, utan det är Den Onaturliga Människan.

Den nya universalvidskepelsen heter Aids. Aids är en dödlig sjukdom och den hemskaste av alla tänkbara sjukdomar, och om man har viruset HIV betyder det att man förr eller senare troligen kommer att dö i Aids, allt enligt den populära vidskepelsen. Om man börjar rota i denna djungel av panik upptäcker man snart att varje vetenskaplig expert har sin egen uppfattning om Aids och HIV, en uppfattning som vanligen står i strid mot alla andras. Sanningen är därför svår att finna. Emellertid är sanningen mycket enkel: ingen vet egentligen någonting.

Det troliga är att HIV-viruset har funnits lika länge som människan och kanske lika länge som naturen. Det är bara så att man inte kom på att isolera och definiera

detta virus förrän mot slutet av 1900-talet, men det att man då lyckades göra det resulterade genast i den stora Aids-paniken. Man hade upptäckt HIV! Alltså var det HIV som var orsaken till Aids! Senare upptäckte HIV-virusets upptäckare att han kanske hade haft fel, men då var det för sent, för världen trodde redan på det.

Det är fortfarande inte många som låter Aids-testa sig. Anledningen är ofta, att de som låter Aids-testa sig ofta har HIV. Genom testets utslag får de alltså genast Aids-stämpeln på sig att de är obotligt sjuka och måste isoleras på sjukhus och dö.

Det är en intressant teori att de flesta människor alltid har fötts med HIV. Den har inte motbevisats. Ändå har människor börjat dö i Aids först efter 1970. Vad sjutton kan detta bero på, om mänskligheten i hela sin historia alltid har gått med HIV?

Jag vill inte tvärsäkert besvara den frågan. Jag vill dock presentera några antydningar. Det är först under 1900-talet som människan har kluvit atomer. Det är först i vår tid som radioaktivitet upptäckts, använts och odlats. Det är först i vår tid som det inträffat en allmän explosion av drogmissbruk i västerlandet. Aldrig har människan varit så fjärrad från naturen som hon är i vår tid. Bilen, elektricitet, asfalt, neonljus, industriavfall, miljöförstöring och alla världens konstigaste och starkaste mediciner - alla sådana onaturligheter karakteriserar den tid som även producerat den paniska Aidsvidskepelsen. Försvagat immunförsvar har knappast förekommit hos människan under tidigare århundraden.

Om du misstänker att du kanske har förstadierna till Aids, så är följande de goda råd som jag som vanlig mänsklig doktor vill ge dig: gå inte och Aids-testa dig. Troligen har du HIV, men det är lugnare att inte veta om det. Rök inte tobak. Det bryter ner immunförsvaret. Använd varken någon form av droger eller mediciner. Båda bryter ner immunförsvaret. Om du bor i staden, så flytta ut på landet. Bli gärna bonde, det sundaste av alla yrken. Hänge dig inte åt omåttlig sexualitet, för det bryter ner immunförsvaret. Nöj dig med två samlag i veckan eller färre. Titta inte för mycket på TV. Sitt inte framför en datorskärm. De radioaktiva partiklar som sådant strålar in i kroppen och hjärnan vet man ännu mycket litet om. Ät inte hamburgare, varm korv, broilerhöns eller annan "fast food". Bli gärna vegetarian i stället. Och framför allt: tro inte på vad vetenskapliga experter säger, ty ju mera de gör anspråk på att vara experter, desto större är risken att de sitter fast som offer för sina egna vetenskapliga vidskepelser. Ta avstånd från den Onaturliga Människan, och sök dig i stället så nära naturen som möjligt. Naturen förblir i alla fall alltid det enda som kan bota alla sår och sjukdomar.

(- Doktor Sandy vistas för närvarande i Prag.)

Edgar Cayce är död, men Ann Wigmore lever

Edgar Cayce var det utomordentliga ESP-fenomenet som fram till 1945 kunde bota vem som helst från vad som helst med att försätta sig själv i trance och med att inte veta mer om patienten än hennes namn och var i världen hon befann sig. Det var före år 1900, som han genom sin egen sjukdom, en halsmuskelförlamning, kom på sin egen förmåga att försätta sig själv i medvetlöshet när han själv ville och i detta medvetlösa tillstånd genom det undermedvetna kunna uträtta oförklarliga underverk. Han avled i januari 1945 men är fortfarande aktuell idag genom metoder och principer som han upptäckte och lärde andra.

En kanske ännu mer aktningsvärd undergörare som ännu lever är doktor Ann Wigmore. Hon menar sig kunna bota cancer och aids och andra så kallade obotliga sjukdomar, och hon vet vad hon talar om. Rent medicinskt står hon på den mest vederhäftiga tänkbara grund: naturen själv och dess innersta livskraft. Hon botar allt

genom "levande föda", det är rena levande naturmedel som inte på något sätt har bearbetats kemiskt.

Hon kommer ursprungligen från Litauen, där hennes mormor var känd naturläkare. Redan denna litauiska mormor kunde konsten att bota hopplösa fall, som läkare givit upp inför, genom vanliga örter, gräs och plantor direkt från naturen. Under första världskriget måste familjen emigrera till Amerika, där Ann Wigmore snart glömde bort sin mormors gamla konster.

Emellertid fick hon anledning att rekapitulera dem. Som 18-åring råkade hon ut för en svår trafikolycka, då en häst skenade med kärran som hon åkte i, vilket ledde till att hon genom kärrans haveri kom under hjulen på den med båda sina ben. Det uppstod kallbrand i dem, och de måste amputeras strax under knäna. Ann Wigmore vägrade, kom ihåg några av sin mormors gamla recept och började äta allt grönt hon kom över och varje medicinalväxt och ört som hon kunde komma ihåg från sin mormors apotek och lät samtidigt benen bada i solen. Kallbranden gick tillbaka och försvann. När hon fyllde 80 år för inte så länge sedan gick hon fortfarande på samma ben som en ung 18-åring.

Trettio år senare fick hon efter ett konventionellt stressliv cancer i tjocktarmen. Den borde ha varit dödlig, hon fick en sådan diagnos, men nu slog doktor Wigmore på allvar totalt in på den helgröna naturvägen och släppte den aldrig mer. 1963 invigdes hennes första hälsoinstitut, och så började det. Den naturliga läkekonsten blev sedan hela hennes liv. Vad hon gör rent tekniskt genom sina kureringsmetoder är att hon genom lämpliga naturmedel stimulerar kroppens egna naturliga resurser att läka sig själv. Hon hjälper helt enkelt med naturmedel den sjuke att hjälpa sig själv. Allt som behövs är god vilja, beslutsamhet och envishet. Hon menar att alla s.k. obotliga sjukdomar som cancer och aids har onaturliga orsaker och att man botar sjukdomen med att bekämpa det onaturliga med det naturliga. Hennes praktiska resultat tyder på att hon har fullständigt rätt.

Hon har skrivit ett dussintal böcker och även talat in dem på band. Här är några adresser:

Dr Ann Wigmore's Nordiska Forskningsfond
Föreningen Levande Föda
Skeppsgården, 615 92 Valdemarsvik
tel. 0493-41425; 41430; 41435.

Ann Wigmore Foundation
196 Commonwealth Avenue
Boston, MA 02115
Massachusetts, USA.

Denna artikel vänder sig särskilt till signaturen "ångestförtvivlad" från Fritänkaren nr. 2 som ett extra svar till hennes förfrågan.

P.S. Utom filosofie doktor är Ann Wigmore även doktor i teologi, psykologi, metafysik, naturpatologi, naturpatologisk filosofi, humaniora samt professor i naturhälsovård och naturmedicin vid olika universitet i Indiana, Virginia, Paris, etc.

Alternativ historieforskning

Under 70-talet skakades det akademiska historieforskningsetablissemangent i sina grundvalar när Dag Stålsjö plötsligt ifrågasatte Uppsalas monopol på svensk storhet i forntiden med att hävda att Svea Rikes vagga i stället hade legat i Skaratrakten och dessutom komma med bevis för sina omstörtande teorier. En förbittrad tvekamp på

liv och död inleddes mellan historieforsknings-etablissemangent å ena sidan, som höll på Uppsalas traditioner från Olof Rudbecks tid, och de oförskämda utmanarna med Dag Stålsjö i spetsen, som i regel alla kom från Västergötland. Striden avgjordes aldrig emedan etablissemangent helt enkelt vägrade befatta sig med Stålsjös material, stämplade honom som oseriös och bannlyste alla som höll på denna nya äventyrshistorieforskning genom tyst utfrysning. Alternativ historieforskning bojkottades ihjäl av etablissemangent.

Bortom dessa förbittrade strider inom universitet och massmedia arbetade nordirländaren John Bede med privat forskning i Göteborgs Universitetsbibliotek för att utröna svårutforskliga historiska bakgrunder till gamla keltiska berättartraditioner från förkristen tid. Han kom fram till att vetenskaplig utforskning av denna tid var i stort sett omöjlig på grund av senare tiders mörkläggnings av det hela. I stället koncentrerade han sig på själva myterna och deras kärnmaterial, som helt enkelt var person- och ödesskildringar. Genom att koncentrera sig på det rent mänskliga och mytiska ställde han sig bortom vetenskaplig antastlighet.

Gunnel Liljenroth tog däremot till storsläggan mot etablissemangent med sin man Göran Liljenroth som sköld. Hennes bok "Folket bortom Nordanvinden" utgår från den ytterst intressanta hypotesen att det skulle ha förekommit mänsklig bosättning längs hela Norges kust redan under istiden för 30,000 år sedan och att detta folk sedan skulle ha civiliserat hela Norden med sin kultur. För henne är det en självklarhet att det riktiga Uppsala låg vid Kinnekulle och att Upplands Uppsala egentligen hette Aros. Boken saknar inte vetenskapligt och arkeologiskt hyperintressanta belägg, teorier, analyser och upptäckter som faktiskt skulle indikera att Norden ursprungligen kan ha civiliserats norrifrån, men tyvärr strandar paret Liljenroths aktningvärda arbete på en onödig, störande och nästan avskräckande personlig tendentialism. Gunnel Liljenroth är tyvärr ur vetenskaplig synpunkt självdestruktivt tendentiös i feministisk riktning.

Kultur, historia och vetenskap är icke en könsfråga. Så fort man blandar in könsfrågor i dessa ämnen, som kräver total objektivitet, vacklar grunden. Kultur är något androgynt. Till och med skönheten är i sig androgyn, då manligt och kvinnligt kan vara precis lika vackert om än på olika sätt. Gunnel Liljenroth hävdar på fullaste allvar att Nordens forntidskultur var starkt matriarkalisk och konstruktiv som sådan. Sedan importerades Asagudarna från utlandet, en patriarkalisk religion som införde våld och diktatur, och än värre blev det under kristendomen, då det manliga förtrycket blev totalt och fördärvade alltsammans. Detta är personliga värderingar som är skrattretande i sin subjektivitet. Gunnel Liljenroths feministiska tendens går ut på att alla män är grova och brutala, destruktiva och grymma, tyranniska och barbariska medan endast kvinnan är god, beskyddande, konstruktiv, ädel och civiliserad. Det verkar nästan som om hon uteslöt varje tänkbar förekomst av goda, ädla, vänliga, beskyddande, konstruktiva, mjuka och icke våldtäktspraktiserande män. En sådan grov feminism är avskräckande och måste dra ner kvinnornas sak i manliga läsares ögon. Vilken man vill ha något att göra med ett så högfärdigt fruntimmer? Om kvinnor ska vara sådana måste det tyvärr leda till att männen föredrar att gå sin egen väg utan kvinnor.

En onödig tendens i ett arbete som kunde ha inneburit ett värdefullt tillskott i debatten om Nordens civilisations upprinnelse.

Emellertid är det även intressant att konstatera, att det Liljenrothska arbetet faktiskt i nästan alla avseenden stöder John Bede i dennes legender om en högt utvecklad kultur i Norden redan långt före Jesu födelse.

Dostojevskij som humorist

Det är i början av sin återupptagna verksamhet efter återkomsten från Sibirien som Dostojevskij framträder även som en humorist i Gogols anda. Hans huvudsakliga humoristiska arbeten är "Farbrors dröm", "Mänskorna på godset Stepantjikovo", "Krokodilen" och "Spelaren". "Farbrors dröm" är en ganska patetisk och melankolisk satir över en gammal åderförkalkad adelsman, i "Mänskorna på godset Stepantjikovo" är den komiska huvudpersonen en flagrant bedragare, "Krokodilen" är en utstuderad samhällssatir, medan det egentligen bara är farmor i "Spelaren" som är helt och hållet positiv som komisk företeelse. Det enda helt och hållet humoristiska arbetet av dessa fyra är dock "Krokodilen".

Det handlar om en ämbetsman som blir uppslukad av en krokodil. Dess värre är krokodilens ägare en tysk, vilket leder till nästan diplomatiska förvecklingar. Åtminstone blir en hel del ämbetsverk, släktingar och även polisen och invandrarverket inblandade. Satiren är litterärt mästerlig, psykologiskt genomtänkt och fullständigt realistisk och övertygande i sina logiska konsekvenser. Det är bara en sak som fattas: tyvärr är "Krokodilen" ofullbordad.

Naturligtvis hade Dostojevskij skäl att vara bitter och elak, vilket han i regel aldrig var. Det är egentligen bara i hans humoresker som något av hans djupt begrävda bitterhet och elakhet kommer fram. Den utomordentligt komiske Foma Fomitj och hans tokroliga charlatankonster avrättas hänsynslöst i "Mänskorna på godset Stepantjikovo", den gamle adelsmannen i "Farbrors dröm" skonas inte heller i sin bedrövlighet, och ingen av Dostojevskijs andra löjliga figurer i romanerna, (som exempelvis Marmeladov i "Brott och straff", författaren och munken i "Onda andar", eller Fjodor Karamasov,) röner heller något förbarmande. Men det är bara när Dostojevskij får möjlighet att avslöja bedragare och klä av löjliga komedianter deras fåfänga som han någonsin visar någon personlig elakhet, och med tanke på den anledning han hade till harm och bitterhet utan gränser genom sina erfarenheter är denna humoristiska elakhet sådan att den både klär och hedrar honom.

Michael Powell och Emeric Pressburger

Få i Sverige vet vilka dessa är. Även i England, där de huvudsakligen gjorde sina filmer, är de vanligen satta inom parentes, undanlagda på dammiga hyllor, helst inte diskuterade och väl närmast sedda över axeln åt. Ändå är en film som "*Life and Death of Colonel Blimp*" den kanske mest engelska film som någonsin gjorts.

Premiärminister Winston Churchill hade helst velat förbjuda den. Han övertalades till att överse med den bara med det argumentet, att den "förmodligen skulle bli så tråkig att ingen ville se den". Den berättar historien om den värsta sortens förlegad otidsenlig konservativ och stockdum överste, som under andra världskriget mest var i vägen i kampen mot den absoluta ondskan, som denna sorts överblivna viktorianer var för dumma för att inse allvaret av, och förklarar hans personlighet och seglivade absurda gentlemannaideal genom hans erfarenheter av kärlek och vänskap från den viktorianska tiden genom första världskriget och intill det andra, när han skallig och fet sitter i vägen för kriget. Och hans viktigaste vänskap genom hela 1900-talet är med en tysk.

Det geniala med denna film är hur den mitt i brinnande världskrig sätter mänsklig vänskap (mellan två politiska fiender) över allt det världsliga. Tyskens ståndpunkter och protester, hans groende fiendskap efter första världskriget genom den politiska och mänskliga förnedringen av allt tyskt, hela den psykologiska problematiken i relationerna mellan tyskt och engelskt genom två världskrig belyses klart och sympatiskt, och just för att denne engelsman är en förlegad viktoriansk

gentleman brister han aldrig i sin vänskap till tysken vad Tyskland än gör. Och denna film görs mitt i andra världskriget mitt i ansiktet på halvamerikanen Churchill och den österrikisk-katolske korpralen Hitler.

Rent sakligt måste alla engelska filmkritiker medge att det finns få engelska regissörer som gjort så många hållbara filmer som Michael Powell. Överste Blimp-filmen var långt ifrån den första och långt ifrån den sista. Det är alltid något genialiskt med hans filmer både i utförandet och i manuskriptet. Det var 1940 som han (efter att ha filmat redan i tio år) upptäckte tysk-ungraren Emeric Pressburgers strålande manuskriptförfattartalanger, och därefter gör de film gemensamt i sjutton år. En film som "Tjuven i Bagdad" (1940) är fullständigt besjälad av alla Michael Powells mest fantastiska infall och visuella underbarheter men saknar form i manuskriptet. Denna brist kompenserade sig Michael Powell för genom samarbetet med Emeric Pressburger.

Fram till 1951 var det bara en av deras många filmer som inte gjorde succé. Deras spiritualitet, positiva entusiasm, gnistrande uppfinningsrikedom, briljanta fantasi och hantverksskicklighet gick i regel hem hos publiken, och den största succén av dem alla, balettfilmen "De röda skorna", vågade filmbolagen knappast släppa ut på marknaden utom på några obskyra biografer av rädsla för dess konstnärliga pretentioner. Den slog alla rekord och förblev en guldfilm långt in på 50-talet.

Denna långa rad av succéer gjorde filmandet av "Hoffmanns äventyr" möjligt. Det är en filmatisering av Offenbachs opera som inte bara sjungs alltigenom utan även dansas - prima ballerinan på Parisoperan Ludmila Tcherina har huvudrollen i andra akten. Filmen utgjorde kulmen på Powells och Pressburgers konstnärliga ambitioner och fick hur många pris och hedersomnämningar som helst, men vad hjälpte det när publiken svek? I all sin bländande hantverksskicklighet lider "Hoffmanns äventyr" av en brist: det är inte längre Powells och Pressburgers eget manus. För första gången har de gjort en film som de inte kunnat stämpla med sin egen fryntlighet och espri, sin gentlemannamässiga vältalighet och fyndighet och sin engelska älskvärdhet. Det är bara kameratekniken som är deras i denna film - för övrigt saknas deras egen personlighet. Som filmad balettopera förblir dock filmen ännu idag oöverträffad i teknisk briljans, visuell fantasi, fyrverkerisprakande expressionism och en romantisk scenografi utan motstycke.

Sedan gick det utför, deras filmer blev glesare, och de kom aldrig mer upp till nivån de haft fram till 1951. Tio år senare gör Michael Powell ensam sin märkligaste film "*Peeping Tom*" - "Smygtittaren" om en psykopatisk cineast som filmar sina kvinnliga offer medan han mördar dem. En sista gång exploderar Michael Powell ut i bländande fantasirikedom och universaloriginalitet för att dränkas av censuren - filmen totalförbjuds. Den når inte upp till samma bärkraft som filmerna med Emeric Pressburger gjorde, den saknar Pressburgers litterära pregnans men är ändå Powells märkligaste film, vilket kritikerna insåg mer och mer medan decennierna gick. Och vad hjälpte det Powell att han småningom blev mer och mer erkänd av fler och fler när han ändå var ute ur filmbranschen och idag till och med är död?

Mycket mera kunde skrivas om hans filmer och om det underbart kreativa samarbetet med Pressburger, och kanske att de en dag äntligen får ett rättvist erkännande som kanske de yppersta filmskaparna i filmhistorien.

Danny Kayes musikaliska insatser

Danny Kaye var en säregen blandning av komisk löjlighet, tragisk tafatthet och pinsam sentimentalitet. Han gjorde succé som narr, han gjorde fiasko som seriös artist, hans sentimentalitet var sådan att han själv började gråta utan att publiken gjorde det, och mest gjorde han karriär på att göra bort sig. Men mitt i allt detta kaos

av erbarmligheter, barnsligheter, billigheter, trams och buskis hade Danny Kaye två egenskaper som de flesta glömmet. Han var lika genommusikalisk som Charles Chaplin och Leonard Bernstein, och ingen komiker har väl någonsin haft en sådan mänsklig värme som han.

Hans största talanger kom fram på film, men hans filmer är mycket ojämna i kvaliteten. Hans första seriösa film är hans första mera renodlade musikfilm, filmen om H.C.Andersen med melodier som *"Wonderful Copenhagen"* och med en ambitiös balettföreställning mitt i filmen. Publikmässigt gjorde den fiasko, publiken kände inte längre igen den roliga vettvillingen Danny Kaye och stöttes av hans nya sirapssöta gullighet, också manuskriptmässigt är filmen ett fiasko, manuskriptet är en billig snyfthistoria som inte har något som helst med den verkliga H.C.Andersen att göra, men ändå gick filmen hem hos barnen. De förstod denna nya generösa genommänskliga värme.

Hans bästa filmer kom till senare. Det är *"Merry Andrew"* (med Danny Kaye som sympatisk skollärare och arkeolog i England,) *"Översten och jag"* (med Danny Kaye som förföljd jude i andra världskriget tillsammans med Curd Jürgens som polsk officer med manus av Franz Werfel,) *"Five Pennies"* och *"Dubbel trubbel"* (med D.K. som alkoholiserad brittisk general i kriget och dennes tafatte dubbelgångare). Sin trognaste publik hade Danny Kaye i England, men hans mästerverk förblir ändå hans mest amerikanska film - den renodlade musikfilmen *"Five Pennies"* om storbandsjazzens framväxt på 20-talet.

Danny Kaye spelar Red Nichols, den legendariske kornettblåsaren, som gjorde succé med bandet *"Five Pennies"*, i vilket även Glenn Miller ingick. Louis Armstrong var en av Red Nichols' kolleger och spelar den viktigaste birollen i filmen, som även bjuder på Benny Goodman, Artie Shaw och alla jazzens stora från 20- och 30-talet. Red Nichols blåser själv i kornetten genom hela filmen även om han aldrig syns, men filmens hjärtpunkt är historien om Red Nichols' dotter.

Även Danny Kaye hade en dotter som var svårt sjuk och endast överlevde genom kraftansträngningar från hennes egen och båda föräldrarnas sida. När Red Nichols' dotter fick kombinerad hjärnhinneinflammation och polio lämnade han musiken för att bara leva för sin dotter. Parallellen mellan Red Nichols' och Danny Kayes känsliga faderskap gör filmen övertygande till nästan dokumentärt skakande grad. Red Nichols som (genom sitt eget ställningstagande) glömd och levande begravd musikalisk storhet gestaltas av Danny Kaye med en hjärtskärande bitterhet - det är hans första och enda helt seriösa roll. I kontrast mot detta djupa mänskliga mörker står de enastående uppsluppna uppträderna med Louis Armstrong och den lilla då alltjämt friska dottern som en musikfest utan motstycke. Danny Kaye sjöng många sånger och gjorde många oförglömliga musiknummer, men det är bara i denna film som han lyckas med att träffa hjärtat av musikens innersta väsen - den totala hängivelsen i dess yttersta glädje och dess eviga konflikt med den skärande disharmoniska verkligheten, livets kanske två mest extrema och oförenliga motsatser, som ändå, som genom artister som Danny Kaye, ibland kan förenas.

Indien : Konklusion

Det säger sig självt, att två veckor är alldeles för litet för en sådan resa. Två timmar i Madras utan att kunna besöka ens Sankt Tomaskyrkan där med aposteln Tomas ben, tre timmar i Calcutta utan att kunna komma närmare Victoria Memorial, indiska muséet och St. Paul's Church än att få se dem på avstånd, inga uppehåll alls för Allahabad, Lucknow, Delhi, Bombay och Kashmir, och ingen tidsmöjlighet att i Goa kunna ta sig ut till Anjunas hippieparadis eller ens in till huvudstaden Panjim -

mycket missade man på vägen blott på grund av hård tidsbegränsning. Desto lyckligare får man vara över allt det som man ändå hann med.

De andra européerna i Indien var till 99% av två kategorier. Den ena var standardturisten i shorts, fula T-shirts, löjliga mössor, vanligen fetlagd och otymplig, behäftad med svåra magproblem efter för mycket drinkar och lättja, och hopplöst hjälplös. Den andra kategorin var alla dessa vanligen unga hippies, men även äldre förekom, i mycket extravaganta kläder, ofta mycket långt hår, helt excentriska men väl anpassade till den indiska världen. Själv befann jag mig väl i mitten av dessa båda extrema kategorier, enkelt klädd, varken västerländsk eller österländsk, med förundransvärt litet bagage både ur indisk och västerländsk synpunkt, något så ovanligt i Indien som en europeisk ensamresenär men väl konversant med alla kategorier, från totalt vilsna ryska turister utan pengar till de mest exotiska infödingar och hippies. Bäst kom jag väl överens med alla de kringresande, intelligenta, eleganta och diskussionslystna djupt religiösa affärsmännen med politiska frågor och åsikter som sökte bearbetning.

Ur hälsosynpunkt var resan inte mindre intressant. Frågan är varför jag blev så våldsamt sjuk i Benares, då det inte fanns någon biologisk anledning, då jag konsekvent iakttog alla försiktighetsåtgärder: ingenting okokt, och bara mineralvatten. Emellertid sattes jag aldrig ur spel, hur svag jag än var. Efter kräkningarna och den första diarrén i Benares kunde jag ändå genast resa upp till Darjeeling, och trots att mitt tillstånd i Darjeeling ytterligare försämrades genom det andra kombinerade kräknings- och diarréanfallet, (resans värsta,) kunde jag ändå genomföra promenaden på fem timmar upp till Tiger Hill (2660 m.ö.h.) med start klockan fyra på morgonen. Helt frisk igen blev jag inte förrän under det andra besöket i Benares. Inalles hade jag fem avföringar under resan av vilka tre, och särskilt den sista, var helt perfekta.

(Nu kan sådana här detaljer tyckas något triviala, ovidkommande och osmakliga, men de är dock vetenskapligt intressanta och kan vara av nytta för andra västerländska Indienresenärer.)

Resans enda allvarliga förveckling var väl att jag inte blev behandlad som utlänning med Indrail-pass som jag borde ha blivit. Ind-Rail-passet kostar 165 dollar (tusen kronor eller 5000 rupier) för två veckor i första klass och motsvarar väl ett europeiskt Interrailkort, men med Indrailpasset behöver man inte betala extra för reservationer eller sovplats. Mitt Indrailpass borde ha gett mig fri tillgång till alla tåg i första klass runt hela Indien. Likväl såg jag inte min första plats i första klass förrän i Patna, i Agra anmodades jag dessutom betala 260 rupier extra för en plats i andra klass, den betan lärde mig att vara hänsynslös, och därefter hände det aldrig mer att någon konduktör kunde få ut mig ur första klass, fastän en konduktör (mellan Madras och Bangalore) faktiskt bad mig stiga av tåget. Indrailpasset är till för att en utlänning skall slippa behöva kämpa med lokalbefolkningen för att få tågplats, och likväl fick jag i princip kämpa under hela resan för min dyrt köpta rättighet.

Likväl har den indiska järnvägen flera fördelar som vi saknar i Europa. Den främsta är väl systemet med s.k. "*retiring rooms*", som helt enkelt innebär att en trött tågresenär mot uppvisande av biljett kan övernatta på stationen i för detta ändamål särskilt inrättade rum mot en blygsam avgift. (Jag fick ett dubbelrum med dusch och toalett för 75 rupier, alltså 15 kronor.) Man kan inte stanna mer än en natt, om inte särskilda skäl föreligger, men man kan välja mellan enrum, dubbelrum eller sovsal. Standarden är hyfsad, man kan få frukost på morgonen, och stationen har alltid en fullt acceptabel restaurang. Systemet är ypperligt för resenärer som måste stanna i en stad bara för att byta tåg. Man slipper hela hotellbestyret.

En annan fördel är "klagomålsboken". Varje station har en sådan. Har man något att klaga på är det bara att gå till den och göra det skriftligt. Varje klagomål tages ad

notam. Om någon tredskas med en på stationen så räcker det ofta med ett "Var är klagoboken?" för att den tredskande byråkraten ska ta reson.

På beställning serveras varm mat direkt i kupéerna. Ofta är maten förträfflig, och "the attendant" hämtar sedan själv bort disken. Han serverar gärna te hur mycket som helst för några rupier kvartslitern, (mindre än en krona,) och om något är en gudadryck i Indien, så är det te. Kaffe och sprit smakar pyton i Indien, det är det sämsta man kan dricka där, men teet är desto ljuvligare i stället, så att det nästan är att rekommendera, att man inte dricker något annat i Indien än enbart det underbara, doftande och gudomligt välgörande teet.

Förmodligen var det väl bara helt enkelt emotionell överansträngning som gjorde mig sjuk i Benares, livet i Indien handlar mycket om mobilisering av extraordinära krafter, framför allt mentala, för att överleva, och innan man lärt sig sätta in den indiska växeln rätt måste det bli gnissel i motorn. Det hör till saken, att anfallet i Benares kom efter en 55-timmars tågresa i andra klass, som i Indien alltid är sprängfylld och av samma standard som boskapsvagnar.

I stället blev resans största bekymmer det oavslutade mysteriet i Benares. Den bestående otillfredsställelsen bestod i att fransmannen bara försvann med hela protokollet. Man kan hoppas på att han på något sätt ger sig till känna med en avskrift i efterhand, men det hoppet har sämsta tänkbara odds: i bästa fall en mot hundra. Frågan är varför han försvann. Det är knappast troligt att han ville utnyttja protokollet för egen räkning, då han själv närmast visade avsky för vad han dokumenterade, utan det troligaste är tyvärr att han slänger protokollet så att det förstörs. Detta vore synd ur den synpunkten, att samtalen, hur kontroversiella de än var, ändå utgjorde doktor Singhs testamente, en lärd och erfaren ytterst vederhäftig och realistisk hindus livs sista angelägna kommunikation till de levande, och tyvärr är det omöjligt att rekonstruera de ytterst laddade och intressanta samtalen i efterhand. Jag kan inte ens försöka. Under samtalens gång svävade vi alla i den tryggheten att varje ord antecknades och bevarades, och så löpte det hela rakt ut i tomma intet. Doktor Singhs död var inte så frustrerande som detta protokolls försvinnande, när det ändå faktiskt förelåg i svart på vitt.

Detta är resans enda bittra eftersmak: en fransmans sabotage av en döende hindus livs sista vilja.

Det bästa jag tog med mig från Sverige var en rulle svenskt toalettpapper av bästa och lenaste kvalitet. Ett gott råd till andra som gör samma sak: lämna aldrig den toalettrullen hemma om ni går ut på långa promenader. Man vet aldrig i Indien när ens kropp behagar spela en elaka spratt.

Solen är hård i Indien, varför många hinduer går med paraplyer under solen som något mycket effektivare än ett parasoll. Huvudbonad rekommenderas.

Maten i Indien är förträfflig, men undvikandet av kött rekommenderas. Gandhi levde under större delen av sitt mogna liv bara på jordnötter och getmjölk. Farligast av allt att äta är för mycket. Då kan vad som helst hända. Med Indiens tryckande klimat tål kroppen helt enkelt inte att den är för mätt. Själv levde jag mest på te och bananer. Min bästa middag hade jag i Darjeeling (den 15.11 på kvällen, just när doktor Singh dog,) men även i Patna åt jag förträffligt. De största bananerna fanns i Bangalore, en enda banan fick en att storkna, medan de minsta fanns vid kusterna, i Madras och Goa.

Sista etappen i södra Indien ingav mig stor respekt för tamilerna genom den bättre ordningen och effektiviteten i städer som Madras och Bangalore. Madras är tamilernas huvudstad, och det är huvudsakligen tamilska hinduer som utgör det indiska befolkningsinslaget i Östafrika, Egypten, arabländerna, Singapore och Indonesien. De är av naturen ett företagsamt resenärsfolk. Det var en tamil som sade till mig, efter att först ha frågat om jag var katolik, och jag svarat jakande men med det förbehållet att jag omfattade och accepterade alla religioner: "Då är du hindu."

Staten Kerala, den sydvästra kusten av Indien, har den högsta läskunnigheten i Indien att uppvisa, och där finns även uråldriga kristna och judiska församlingar. Aposteln Tomas kom dit, och där avled även Vasco da Gama i Cochin. När portugiserna kom dit efter Vasco da Gama irriterades de av att Keralas hinduer redan var kristna men inte kände till påven. Albuquerque och andra försökte omvända dessa urkristna till påvens kyrka men med dåligt resultat: tamilerna fortfor att importera syriskt kristna biskopar från Persien och Mesopotamien.

Slutligen har vi problemet med islam i Indien. Alla Indiens största politiska problem kommer därifrån. Mogulerna byggde Taj Mahal och många andra vackra städer, men de förstörde också så många antika indiska tempel och kloster som möjligt. Bara i Orissa (i Bindusagar vid Bhubaneswar) förstördes 6500 tempel. Sida vid sida vid det Gyllene Templet i Benares ligger en av islams viktigaste moskéer i Indien, som byggdes efter att ett indiskt tempel först raserats på platsen. Ännu ingår ruiner av det indiska templet i moskén. Ett vackert men vemodigt vittnesmål om hinduismens fantastiska tolerans är att indiska staten ställt upp med patrullövervakning vid denna moské för att skydda moskén mot eventuella berättigade hinduistiska hämndkänslor. Indien har 80 miljoner muslimer, vilket är mer än vad både Egypten, Turkiet och Iran har. Endast Pakistan och Indonesien har större muslimska befolkningar. Problemen i Kashmir kommer sig av, att Maharadjan av Kashmir bestämde sig för att ansluta sin stat till Indien och inte till Pakistan trots övervägande muslimsk befolkning. Detta har Pakistan aldrig förlåtit Indien, varför Pakistan oavbrutet understödjer terror i Kashmir mot Indien. Efter Bengalen är det värsta offret för Indien-Pakistan-separationen staten Punjab, sikhernas hemstat, som religiöst ligger mitt emellan islam och hinduismen och vacklar än hit och än dit samtidigt som det pågår en dragkamp om dem. Även här understödjer Pakistan terror mot Indien. Kort sagt, i beaktande av islams politiska och sociala praktisering, med våld på programmet, kvinnoförtryck och systematiskt förhindrande av utbildning, så framstår Allah tyvärr som historiens största religiösa fiasko. Salman Rushdie må vara hädisk, men han har rätt.

Européerna var inte lika hårda i Indien. Hårdast var portugiserna, men deras era gick snabbt över, fransmännen slogs i regel bara mot engelsmännen och försvann sedan, och engelsmännen exploaterade naturligtvis landet ekonomiskt, men de byggde även upp det. Endast tack vare engelsmännen är Indien så pass förenat som det ännu är idag med alla sina olika språk, raser och nationaliteter, och det är egentligen bara det engelska språket som håller Indien samman. Vad engelsmännen gav Indien var en solid stabilitet genom att förena alla de skilda staterna, bygga järnvägar, etablera en administration och, framför allt, lämna efter sig en beundransvärd demokrati, som hållit sig och som utan konkurrens är världens största. Vad är Victoria Memorial i Calcutta mot Taj Mahal mer än en löjeväckande otymplighet? Men, å andra sidan, vad var Stora Moguls hela härlighet mot engelsmännens bestående förening och demokratisering av Indien? Pakistan-tragedin förblir engelsmännens enda misslyckande i Indien, som dock kraftigt övervägs av de bestående frukterna av deras tidigare insatser.

En intressant detalj: genom att jag köpte mitt Indrailpass för 105 pund i stället för 165 dollar förtjänade jag faktiskt drygt 150 rupier på affären, vilket är mycket pengar i Indien. Fastän alla ansåg att dollar i Indien var bättre än pund förtjänade jag alltid på att ha pund i stället för dollar.

Ekonomiskt blev summan av resekostnaderna 7100 kronor. Om man bortser från flygbiljetten (5500) och Indrailpasset (1000) levde jag alltså faktiskt två veckor i Indien på bara 600 kronor. Om man bortser från onödiga utgifter (som bedrägeriet i Agra och uppköpen i Benares) var det bara 450 kronor. Om man dessutom bortser från egentligen onödiga hotellräkningar var det bara 380 kronor, som jag alltså hade

kunnat leva på två veckor i Indien. Reserver behövde inte utnyttjas, och jag hade 40 pund kvar av de 200 jag hade tagit med mig.

Sista kvällen i Indien slog jag på stort, släppte loss ordentligt och unnade mig en ordentlig middag med allt vad jag ville ha utan några hänsynstaganden till magen. Resultatet, med efterrätt och specialte, blev en räkning på 13,50 rupier, det är ungefär tre kronor. Naturligtvis gav jag min betjänare 15 rupier. Återstoden av min indiska kassa, 72 rupier, tänker jag skicka till min vän Sri Ram i Darjeeling, doktor Singhs efterträdare som min huvudstödpunkt i Indien. Portot i Sverige kommer att kosta mig mer än 72 rupier (15 kronor), men det kommer att vara mycket pengar för honom.

Goa 24.11.1992

När jag återkom till Göteborg väntade mig resans största överraskning: fransmannens protokoll från Benares i nödortfölig avskrift på engelska. Utan avsändare hade han sänt mig det utan att kunna sända det till de andra. Inte minst intressant i protokollet var hans egna subjektiva anmärkningar. Jag kunde bara dra en lång suck av lättnad, men samtidigt påmindes jag om protokollets fruktansvärda innehåll och förpliktelser. Få kan begripa innebörden av vad vi egentligen kom att uttrycka där den där digra eftermiddagen i Benares fredagen den 13 november, och dessutom är jag belagd med tystnadsplikt. Dessutom är protokollet opresentabelt, då fransmannens grammatiska kunskaper i engelska var mycket bristfälliga. Väsentligt är dock, att man av hans ogrammatiska avskrift exakt kan rekonstruera hela diskussionen. I vilket fall måste protokollet bli en lång och särskild bilaga för sig.

Efter detta tacksamma mottagande gick naturligtvis mina tankar till Johannes, Kim och fransmannen, som varit med. Var var de nu? Fransosen meddelade ingen avsändare, kuvertets poststämpel skvallrade bara om Frankfurt, troligen hade han efter Benares tagit första bästa tåg eller buss till Delhi och flugit hem till Europa, men han kände min adress, som Kim måste ha givit honom. Det var bara att hoppas på att "Max Jacques" skulle höra av sig på nytt.

Kim hade meddelat sin föresats att tills vidare stanna kvar i Indien och återuppsöka sina rika föräldrar söder om Patna. Hans hemtrakter var Buddhas hemtrakter, och hans familj hörde till dem som trots alla Moguls och hinduismens invasioner alltid hållit fast vid buddhismen. Jag hade inte hans adress i Bihar, och det var bara att hoppas på att han skulle höra av sig, vilket han säkert gör.

Och Johannes hade begivit sig norrut förmodligen tillbaka till sina vänner i och bortom Himalayas sluttningar. Doktor Singh hade förutspått honom en våldsam död i ensamhet i bergen och menat att olyckan i april bara hade varit en förvarning, jag hade efteråt frågat honom hur han upptagit denna spådom, men han hade absolut inte tagit den på allvar. Han är den enda av de tre som lovat höra av sig snart.

Mest måste man dock tänka på det oerhörda mänskliga fenomenet doktor Singh. Han måste alltså redan i september när vi meddelades om att han önskade träffa oss i Benares den 15 november ha varit inställd på att dö just den dagen. Kanske att han hade räknat ut det astrologiskt, då han var mycket kunnig i indisk astrologi. Nu sammanstrålade vi några dagar tidigare, men han dog ändå den 15 november. Naturligtvis var det väldigt smickrande för oss att han ville ha just oss omkring sig vid sin död, men samtidigt var det ett förkrossande ansvar genom allt det som han hade att säga. Hade hans epileptiska anfall kunnat undvikas? Troligen, men jag tror knappast att hans bortgång hade kunnat ändras. Genom sin egen vilja hade han lyckats arrangera att ha tre européer och en europeiskt skolad buddhist hos sig just när han skulle till att dö, och han hann få sagt vad han ville få sagt i tid. Hans livsuppgift och dödskamp var fullbordade redan den 13.11, så att han i lugn och ro sedan kunde somna in på söndagen. Han hade själv arrangerat allting otroligt väl, nästan som ett formellt fullkommat konstverk. Hur många är det väl som får dö exakt

som de själva vill? På sitt sätt var doktor Singh genom sin totala självkontroll herre över döden.

Naturligtvis tänker man också mycket på alla de nya vännerna och kontakterna i Indien. Om alla som lovat skriva till mig från Indien verkligen skulle göra det skulle jag få minst ett dussin brev. Jag ser med längtan fram emot det första av dem, och, som jag fruktade redan innan jag reste dit, så var det betydligt lättare att resa dit än att nödgas komma tillbaka därifrån. Det är bara att längta tillbaka så länge och att gå in för att verkligen komma tillbaka.

Som Dag Hammarskjöld skrev strax innan han dog: "Nu känner jag åtminstone vägarna."

Göteborg 30.11.1992

Det kom snart nya meddelanden från Max i Tyskland. Bland annat presenterade han för mig en psykiatriker som själv hade avstått från sitt yrke av personliga skäl. Denne hade publicerat en del uppseendeväckande och kontroversiella artiklar i tyska alternativa tidskrifter och erbjöd även mig en sådan, som förelåg översatt i denna tidskrifts första nummer: ex-psykiaterns fall råkade dyka upp mycket lämpligt samtidigt som "Fritänkaren" kom till. Vad denna f.d. psykiatriker forskar i är brott mot de mänskliga rättigheterna inom medicin och psykiatri. Han hör till mina många anonyma mordhotade vänner, och vi väntar på mera material från honom. Sannolikt kommer det i nästa nummer att förekomma en artikel av honom om genteknikens moraliska problematik.

Före jul återvände Max till Indien för att där söka bot för sitt eget "*grand mal*", som han menar att är något värre än bara vanlig epilepsi. Han borde nu vara någonstans i Assam hos någon alternativ buddhistläkare. Vi väntar även på mera nyheter från honom.

Johannes hörde av sig före jul, och vi publicerade delar av hans brev om de aktuella skeendena i Indien. Som läsarna säkert har märkt har det sedan kommit ett brev till (daterat 12.1.1993 i Simla) med bifogad artikel om Paulus, som inleder detta nummer. Det gläder oss att han upptagit nyheten om "Fritänkarens" utkomst så pass positivt, och med all sannolikhet blir han vår säkraste medarbetare i fortsättningen hur långt borta han än är. Redaktörens samarbete med honom sträcker sig tillbaka till 1979.

Även Kim har hört av sig och belyst något av problematiken kring den pågående inre religiösa konflikten i Indien även om han som buddhist håller sig helt utanför. Det är nästan bara buddhisterna i Indien som inte direkt berörs av den, då de, som Kim säger, varken har någon monoteistisk gud eller någon indisk gud. Han menar att det nya inbördeskriget varit väntat sedan Stora Moguls tid på 1600-talet och att det nu tagit en så definitiv början att de som lever idag knappast kommer att få se slutet. Vi citerar: "Muslimerna har själva berett sin religions undergång i Indien genom att utnyttja Indien som människohav att fiska i. Ärligen har tusentals små barn och unga kvinnor importerats till arabiska länder för att där förbrukas i harem, för nöjen, för sporter och för lekar. Samtidigt har det ända sedan Stora Moguls tid förekommit en muslimsk förtryckarklass i Indien, som hinduerna nu har tröttnat på. Vad som fick kitteln att börja koka över var gästande arabers och indiska muslimers totala ansvarslöshet i problemet Aids."

Det är kusligt att sätta detta historiska skeende i samband med den döende doktor Singhs dunkla spådomar och illavarslande förespeglingar av det indiska religiösa fenomenet *Juggernaut*. Nu efteråt får man den uppfattningen att han

troligen kände på sig att något i Indien skulle börja rasa efter hans död om han ändå inte klart kunde skönja vad.

Mina vänner i Calcutta har tyvärr inte hört av sig, men vi väntar och hoppas.

Själv reser jag i slutet av februari till Turkiet bl.a. i hopp om att få träffa vissa kurder. Redaktionen för denna tidskrift är sedan nedlagd tills jag kommer tillbaka mot slutet av mars. Därför är detta nummer extra långt, då det kan dröja ett tag in i april innan nästa nummer utkommer. Troligtvis inleds då en ny reseföljetong.

Då detta nummer nu ändå har sprängt sina ramar vågar vi trots allt avsluta det med en uppsjö av insändare till vårt debattforum. Men först måste vi foga in ett nytt avsnitt av John Bedes gamla gotiska historia.

Gotisk historia, av John Bede, tionde avsnittet.

Som familjens överhuvud var Erik ännu bättre än sin fader. Gården och byn, som vuxit upp inom den, var aldrig i bättre ordning, och Eriks styrande hand var än fastare än hans faders. Samtidigt var Erik mjukare och vänligare i sitt väsen. Hans fader hade ofta varit hård, men Erik var mera överseende, tolerant och reserverad, dock utan att det minsta styra släkten med lösare hand. Han liksom fick allting att fungera och gå bra men utan våld och ansträngning. Därtill var han som ung en övermåttan skön och fager man. Han var ljus såsom solen och grann såsom den mest romantiska solnedgång. Det låg i hans väsen en oemotståndlig tjuskraft som blev legendarisk. Ej heller glömde han någonsin sina religiösa plikter. Hans kraft som människa var oerhörd, men han brukade den alltid med mildhet.

Men när Erik var gammal så dog hans hulda hustru. Hans sorg var oerhörd. Ingenting kunde dra upp honom ur den bittra saknad och bottenlösa sorg som hans tillbedda hustrus fränfalle ingav honom. Han sågs aldrig mera munter men alltid tragiskt sorgbunden och tillsluten.

Sitt silvervita hår och sitt snögnistrande långa skägg hindrade inte att han i sin djupaste smärta började längta ut i världen igen. Han längtade bort från sitt minnesrika hem som ständigt höll hans bittra saknad levande. Han påminde sig sina ljuva ungdomsäventyr i landet i öster, och dit var det som hans längtan manade honom. Han ville återse de öar, de fjärdar, de länder och vatten bland vilka han upplevt en sådan ljus och skimrande ungdom. Han ville i stället för sina tragiska minnen finna tröst i att påminna sig goda och trevliga. Därför reste han över till Finland.

Hans resa blev vådlig, och hans hälsa sviktade. Stormar och oväder gjorde allt för att sinka hans resa. Vilken annan orkeslös gubbe som helst hade dukat under för en sådan resas strapatser, men Erik återsåg sina släktingar, bekanta och anhöriga i gamla heliga Österland, som han kallade landet i fråga. Och där dog Erik gammal men lycklig. Hans sista ord var hans sista vilja: att hans mest älskade släkting och dennes familj skulle ta över hans faders gård. Detta var en mycket märklig önskan, som endast kunde leda till tvister och stridigheter mellan Eriks familj och hans älsklingskusin Helges familj. Dock kom Helge och hans familj ridderligt överens om att avstå från Eriks sista erbjudande och lät utan ånger och motvillighet Eriks söner ta över Eriks faders gård. Dock blev Helges fagra dotterdotter Ylva gift med den av Eriks söner som blev herre på Eriks gård. Han hette Ulf.

Ulf och Ylva var mycket lyckliga. Ett älskligare par har sällan setts under solen. Ulf var sin fader lik men ännu vackrare och grannare. Hans vackra ljusa hår var som guld då det glänste i solen, och själv var han såsom en gudagestalt. Hans ögon var

blåa som skyn när den är som klarast, och hans kropp var välskapt, och alla partier därav var fulländade.

Han var strålande vit och röd, härlig framför hela mänskligheten. Hans huvud var finare än finaste guld, och hans lockar var som palmträdets vajande grenar eller som tårpilens hängande gyllene höstgrenar då vinden sakta bringar dem i rörelse. Hans ögon var som duvor tillsammans vid deras baddamm - som duvor, som bada sig i mjölk och sitta invid bräddfyll rand. Hans kinder var som välluktrika blomsterängar och som skrin med doftande kryddor. Hans läppar var röda liljor, och de doftade av flytande myrra.

Hans händer var tenar av guld, besatta med krysoliter. Hans midja var formad av elfenben och övertäckt med safirer. Hans ben var pelare av vitaste marmor, vilande på fotstycken av finaste guld. Att se honom var som att se ett vackert solbelyst ljuvligt vitglänsande ståtligt fjäll inför den friska vinden; härlig var han såsom en fullvuxen ceder. Hans mun var idel sötma, hela hans väsen var ljuvlighet. Sådan var Ylvas man för henne. Sådan var hennes vän, hennes älskade, för henne.

Och han byggde åt henne ett underbart vackert lustslott, ty fadern hade noggrant sett till att han fick den underbara snickarkonsten i arv. Och Ulf blev en än ädlare snickare än sin fader, ty lusthuset blev världens första underverk. Världen beror av hantverkare, och Ulf var sin tids yppersta. Så fullt av snickarglädje, sköna utsirningar och snidverk, pittoreska krusiduller och bladverk och finesser var Ulfs träslott, att aldrig senare har någon snickarglädje överträffat Ulfs. Han arbetade på huset i tio år, och han byggde det på den ö där många år tidigare hans farfars farfar hade strandat med sin husbåt och sin familj. Han byggde det på den ön därför att det var den vackraste ön i hela skärgården.

Ulf och Ylva seglade ofta ut på fjärdarna och reste ofta till släktingar runt omkring på slätten. En vinter var det särskilt mycket snö. Ulf och Ylva hade firat en övermåttan lycklig och god midvinter hos Ulfs bror Folke, som var hans älsklingsbror. Och Ylva var i slutet av åttonde månaden.

När de färdades hemåt i sin släde dragen av renar, glada och lyckliga och saliggjorda av det härliga midvintergästabudet hos släktingarna, blev vädret sämre. Snön slutade att glittra och gnistra som silver i den värmande solen, stillheten avbröts av en begynnande blåst, och solen gick i moln. Ulf satte upp farten en aning för att komma fortare hem. Snart var hela himlen mulen och mörk, och de hade ännu halva vägen kvar till hemgården. Ingen av dem trodde dock att vädret skulle bli direkt farligt.

Vinden tilltog. Just när Ulf började bli orolig och glömde sitt uppsluppna goda humör hördes i fjärran ett främmande, isande, skrämmande okänt ljud, som hörde naturkrafterna till. Det var en tromb som kom från land. Först efter en stund och efter att ha spejlat länge efter det olycksbådande ljudets härkomst upptäckte Ulf faran. Det var något helt nytt för både Ulf och Ylva. De visste ej vad de skulle göra. De bara satt och tittade på tromben som kom allt närmare.

Snart varseblev Ulf dock, att där tromben drog fram över slätten, där rycktes buskar och träd upp ur marken och försvann. Faran blev alltmer uppenbar för Ulf, och han satte åter släden i gång.

Men tornadon ryckte ändå allt närmare dem. Ulf såg det och började gripas av panik. Släden rörde sig som en snigel även vid full fart jämfört med trombens ständigt framstormande anlopp. Den förföljde dem och skulle lätt hinna upp dem, som en människa lätt hinner upp en snigel.

Nu greps Ulf av panik. Hundra meter ifrån dem rasade nu den fruktansvärda virvelstormen, som sög upp stenar, klippor och träd som dammkorn. Ulf släppte tömmarna och rusade med Ylva ut ur släden. Tornadon vrålade omkring dem. Ett stycke från släden kastade sig Ulf raklång och platt ner i snön, och Ylva gjorde det samma. Tio meter ifrån dem tjöt och ylade tornadon. Den störtade emot dem. Den

rusade tjutande omkring dem. Den rörde dem inte men cirklade omkring dem, som om den tvekade om den skulle ta dem eller inte. Runt, runt omkring dem for den. Så störtade den sig över dem men rörde inte Ulf. Endast Ylva greps av den, och hon sögs med våld upp i luften. Ulf hörde hennes skrik och skrek själv med. En sekund, och Ylva föll ner mot jorden igen och föll illa, tungt och hårt. Ulf lyfte upp henne ur snön. Hon var medvetslös. Släden var oskadd, och han lade henne i den. Tromben var över. Ulf kunde köra hem, men något inom Ylva hade dött, och denna olycka, detta missfall, denna hemska upplevelse kostade Ylva förståndet. Hon talade inte därefter så länge hon levde annat än sådant som varken kunde återges eller förstås. Hon svamlade ibland bland annat om att Folke var en trollkarl som ville ha Ulfs gård och som därför skickat stormen på dem. Det ansågs bringa olycka att höra på henne, och Ulf kunde aldrig göra henne med barn igen. Likväl förblev han henne trogen så länge han levde. Han skötte om henne, tog hand om henne, vårdade henne, lämnade henne aldrig, gav henne mat alla dagar och gick aldrig in till någon annan kvinna. Hon dog vid en mycket hög ålder utan att någonsin ha fått tillbaka sitt sinne efter olyckan, och Ulf sörjde henne djupt, och han upphörde aldrig med att sörja henne så länge han levde. Han gifte aldrig om sig och dog barnlös.

Hans älsklingsbror Folke övertog gården efter honom. Folke var en stor djurtämjare. Intet djur fanns som han inte kunde få tamt inför sig. En ren kunde han få tam på en trekvart, en älg på en timme och en vildoxe på två timmar. Han sågs ibland ridande på en ren, ibland på en älg, ibland på en hjort och ibland på en buffel. Sina barn lärde han att rida på vargar och vildsvin. Han samlade stora boskapshjordar av renar, älgar, hjortar, rådjur, vildoxar och hästar, och dessa hjordar blev så stora och rika att han på boskap var världens rikaste man. Och han fick sina renhjordar och andra boskapsfloccar att trivas och föröka sig i stor skala.

Hans älsklingsdjur var dock hästen. Han var den förste i världen som lärde sig att rida ordentligt, och han kunde till och med galoppera. Han uppfann även sadeln och stigbygeln. Han var ock en skicklig smed.

Mera om Folke i nästa nummer,
samt om hans barn Dag, Natt, Gryning och Skymning
och bråket mellan dem.

Insändare

Den indiska resan har väckt vissa tvivelsmål. För några svenska läsare har exempelvis mötet i Benares (den 13.11.1992) känts lika överkligt som mötet i Egypten (25-28.2.1992), och en person som Johannes B. Westerberg vågar några tvivla på att alls existerar. När jag meddelar detta till Johannes så skrattar han, för det är just så som han vill ha det. Jag måste erkänna, att dessa båda upplevelsemässiga höjdpunkter under 1992 har det gemensamt, att skildringen av dem är fri från de övertygande konkreta detaljer, som mina reseskildringar inte annars brukar sakna. Detta beror i sin tur på att jag personligen i dessa båda "konferenser" gick så upp i deras filosofiska och andliga innebörder att jag kanske i viss mån förlorade kontakt med verkligheten. Emellertid kan jag aldrig förneka mina egna upplevelser och erfarenheter, som jag dess värre inte kan återge mera sanningsenligt än vad jag redan har gjort.

Det enda som Johannes B. Westerberg än så länge tillåtit mig att avslöja om hans verkliga identitet är att hans juridiska namn inte är Westerberg.

Man har även från vissa håll föreslagit mig att resultatet av Egyptenkonferensen skulle kunna slås mynt av, då det just är sådana religiösa initiativ man skulle kunna tjäna stora pengar på med att starta en ny religion. Emellertid måste jag då stödja

mig på J. Westerbergs ord, att Egyptenkonferensen inte var stiftandet av någon ny religion utan bara en mer avancerad ekumenik.

Fritänkaren må vara ensam, men han är fri.

Synpunkten har framförts att Fritänkaren behandlar högintressanta ämnen alldeles för flyktigt. Det vore önskvärt att t.ex. teman som "Brahms och Clara Schumann" och "Columbus" utvecklades litet mera.

Fritänkaren svarar, att det tyvärr är en tidskrifts nödvändiga princip att koncentrera allt material till så små enheter som möjligt. Om läsaren dock läser exempelvis nämnda artiklar mera ingående och högt för sig själv skall hon finna att de innehåller mycket mer än bara flyktighet.

"I en artikel om scientology-kyrkan tar Fritänkaren ensidigt upp den religionens baksidor medan dess positiva sidor förbigås med tystnad. Vi antar att detta beror på att skribenten blivit partisk genom negativa erfarenheter. Vi vill ändå komma med vår fråga. Det viktigaste med scientology var, att när den framträdde på 60-talet var den en av de första nya religionerna som vågade belysa begreppet reinkarnation eller själavandring som en vedertagen sanning. Mot detta har representanter för vetenskapen, kristendomen, judendomen och islam upprest sig med arga överord och angrepp alltsedan dess och gör det fortfarande, som om reinkarnationsläran fick alla monoteister att se rött. Varför är det så? Varför är tankarna om själavandring och monoteismen oförenliga med varandra?" - *teosof*.

Denna intressanta men djupt teologiska fråga borde vi egentligen överlåta åt vår teolog J. Westerberg att besvara, men eftersom han är i Indien och postgången är långsam orkar antagligen inte läsaren vänta så länge på svar och inte vi heller, så vi ska försöka oss på ett svar direkt.

Monoteism och reinkarnation är inte det minsta oförenliga med varandra. Detta bevisas på många håll i världen, framför allt i Indien, där reinkarnation är en självklarhet samtidigt som man har både polyteism och monoteism ("*Juggernaut*", "*Universalhärskaren*"), som lika accepterade självklarheter. Även druserna i Israel omfattar både judendom, islam och själavandringensläran. De monoteister som direkt angriper reinkarnationsbegreppet är ingenting annat än inskränkta dogmatiker med skygglappar och bör behandlas som inpiskade grottekvarnstrålar som inte kan se eller acceptera något annat än sin egen grottekvarn. De har läst för mycket av antingen Paulus, Augustinus, Muhammed, Martin Luther eller alla fyra (- se Westerbergs inledningsartikel i detta nummer.) Vi välkomnar fler intressanta inlägg från teosofiskt håll.

(Även några scientologer har hört av sig angående februarinumrets inledningsdebatt men bett om att få hålla dialogen utanför "Fritänkarens" offentlighet.

Även några katoliker har hört av sig angående "*Adoremus*"-krisen, men ju mindre sagt om dessa ordslagsmål, desto bättre, tills vidare, ty för närvarande kan krisens art och omfattning inte klart överblickas.)

"Tag in min avsändare om du vågar! - Vet du varför du och dina vänner alltid blir refuserade? Jo, det är inte för vad ni skriver utan för vad ni inte skriver. Förläggarna och lektörerna har förutfattade meningar om hur en bok ska se ut, och deras mall är nobelpristagarna, som utses av svenska akademien. Nu består svenska akademien till större delen av gamla åderförfälsade och alkoholiserade narrar, som inte ens orkar ta ställning i en så självklar affär som Salman Rushdie. Och de nobelpristagare som de väljer ut passar deras förvecklade hjärnor. Därför är större

delen av nobelpristagarna obegripliga pretiöser, som bara lever på sin artificiella fåfängas långsöktheter. Ett praktexempel är den numera bortglömda Eugenio Montale, som vid sin död ordnade så att hans postuma obegripliga diktsamlingar skulle utges en och en under en väldigt lång tid efter sin död. Han insåg väl kanske någonting av att hans dikter var så obegripliga att ingen skulle kunna gå igenom dem alla på en gång, fast han såg det väl på ett annat sätt. Han menade nog att människorna inte var värdiga att få del av alla hans dikter på en gång utan att dessa lämpligast delades ut portionsvis på ett värdigt sätt under så lång tid som möjligt så att publiken inte skulle bli för bortskämd. Och sådana får nobelpriset! Därför är de flesta nobelpristagare i litteratur idag bortglömda, medan man aldrig glömmer sådana som Ibsen, Strindberg, Tolstoj och Zola.

Medan du och dina vänner är som hötorgsmålaren i förra numret som råkar ha oturen att måla så att man ser vad det föreställer. Sådant är inte inne idag. Man får inte skriva som det är, för då blir man förstådd. Bara om man lyckas formulera obegripligheter så att de blir så diffusa att en läsare aldrig förstår att det verkligen är obegripligt går det hem, och då blir man nobelpristagare. Så mitt råd är: sluta vara klassisk, ren och enkel och sann, och ägna er i stället åt långsökta obegripligheter som alla andra som slagit igenom!"

- "*Aristofanes*"

En kvinnlig insändare som tvingar oss ta ställning i homosex-debatten kommer att behandlas utförligt i nästa nummer.

På återseende i april!

- hoppas Fritänkaren.